

Studiestödsnyttjande

CSN, rapport 2014:5

The logo for CSN (Centrala Studiestödsnämnden) is located in the bottom right corner. It consists of a red right-angled triangle pointing towards the bottom right, with the letters 'CSN' in white, bold, sans-serif font overlaid on it.

CSN

Studiestödsnyttjande

Innehåll

Sammanfattning	7
1 Inledning.....	9
1.1 Uppdraget.....	9
1.2 Tillvägagångssätt och rapportens omfattning	9
1.3 Data och register.....	11
1.4 Begrepp, definitioner och brister.....	13
1.5 Rapportens struktur och innehållet i tabellerna.....	15
2 Kommunal vuxenutbildning	18
3 Folkhögskola	20
4 Kompletterande utbildning.....	22
5 Yrkeshögskola och kvalificerad yrkesutbildning	24
6 Högskola och universitet.....	26
7 Kommentarer om resultaten	30
8 Utveckling av statistiken	35

Sammanfattning

Uppdraget

CSN har haft i uppdrag att utveckla uppföljningen av studiestödsnyttjandet bland studerande genom att redovisa andelen studerande som studerar med studiemedel och, i den mån det är möjligt, även spegla studiestödsnyttjandet bland dem som har rätt till studiemedel.

Ett ganska svårt uppdrag

Förutsatt att det görs vissa definitioner och avgränsningar är det jämförelsevis enkelt att redovisa hur stor andel av samtliga studerande som har studiemedel. Det är betydligt svårare att avgöra hur stor andel av dem med rätt till studiemedel som har studiemedel. Anledningen till att detta är svårt är att det är många faktorer som påverkar studerandes rätt till studiemedel, exempelvis studiernas omfattning, studerandes ålder, studieresultat, medborgarskap och vistelse i landet, inkomst, antal nyttjade veckor med studiemedel, hur återbetalningen av lån har skötts, m.m. Det är därför svårt att utan närmare prövning i varje enskilt fall avgöra om en studerande utan studiemedel uppfyller villkoren för att få studiemedel eller inte.

I den bearbetning som görs här har många faktorer beaktats. I vissa fall har det dock varit nödvändigt att göra schablonmässiga antaganden. Så har exempelvis varit fallet när det gäller studiernas omfattning, där studerande som har läst ett visst antal poäng antas ha rätt till studiemedel. Några kriterier har inte gått att bedöma alls, vilket varit fallet när det gäller de studerandes tidigare studieresultat och studerandes inkomster.

Uppdraget har genomförts genom att CSN har lämnat uppgifter om studerande med studiemedel till SCB. SCB har sedan på individnivå matchat uppgifter över studerande inom olika skolformer med uppgifterna från CSN.

Andelen med studiemedel varierar

Andelen studerande med studiemedel varierade hösten 2013 mellan 43 procent av samtliga studerande vid komvux och 77 procent av samtliga som studerade på kompletterande utbildning eller inom yrkeshögskolan. Den andel av samtliga studerande som har studielån varierar mellan 22 procent vid komvux och 50 procent vid högskolan.

Bland dem med rätt till studiemedel är bedömningen att andelen som har studiemedel varierar mellan 65 procent vid komvux och folkhögskolor och 81 procent vid universitet och högskolor, mot bakgrund av de kriterier som har kunnat beaktas. I praktiken – om alla faktorer skulle kunna beaktas – är dock andelen högre.

Uppföljningen kan utvecklas ytterligare

Det går att ytterligare utveckla både träffsäkerheten i statistiken om studiestödsnyttjande och presentationen av den. Detta bör göras mot bakgrund av erfarenheterna av de bearbetningar som har gjorts och, framför allt, med utgångspunkt i de behov som finns att redovisa och använda olika data.

1 Inledning

1.1 Uppdraget

Centrala studiestödsnämnden (CSN) har fått i uppdrag att utveckla uppföljningen av studiestödsnyttjandet bland studerande genom att redovisa andelen studerande som studerar med studiemedel. Uppgifterna ska, i den mån det är möjligt, även spegla studiestödsnyttjandet bland dem som har rätt till studiemedel. Redovisning ska ske till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 4 augusti 2014.¹

1.2 Tillvägagångssätt och rapportens omfattning

1.2.1 Samarbete med SCB

Uppdraget innebär att CSN ska redovisa andelen av de studerande som har studiemedel. Eftersom CSN saknar fullständiga uppgifter över studerande utan studiemedel har CSN anlitat Statistiska centralbyrån (SCB) för genomförandet.

Uppdraget har genomförts genom att CSN har lämnat uppgifter om studerande med studiemedel till SCB. SCB har sedan på individnivå matchat uppgifter över studerande inom olika skolformer med uppgifterna från CSN. På så sätt har det varit möjligt att få fram en andelsuppgift över andelen studerande inom respektive skolform som har studiemedel respektive andelen med studiemedel av dem som har rätt till studiemedel.

1.2.2 Andelen med studiemedel – ganska enkelt att utreda

Den del av uppdraget som avser andelen studerande som använder studiemedel har varit förhållandevis enkel att genomföra. Här handlar det om att utreda hur stor andel av de studerande som har studiemedel. En matchning av SCB:s register över studerande med CSN:s uppgifter om studiestödstagare ger svar på denna fråga.

1.2.3 Andelen med studiemedel av dem med rätt till studiemedel – svårare att utreda

Den andra delen av uppdraget – att i den mån det är möjligt även spegla studiestödsnyttjandet bland dem som har rätt till studiemedel – är betydligt svårare. Många faktorer påverkar studerandes rätt till studiemedel, exempelvis studiernas omfattning, studerandes ålder, studieresultat, medborgarskap och vistelse i landet, inkomst, antal nyttjade veckor med studiemedel, hur återbetalningen av lån har skötts, m.m. Av dessa beaktas i rapporten studiernas omfattning, studerandes ålder, antal nyttjade veckor med studiemedel, utländska medborgares rätt till svenskt studiestöd, samt obetalda avgifter eller återkrav. Hur dessa faktorer beaktas redovisas i avsnitt 1.4.

Studerandes tidigare studieresultat och studerandes inkomst har inte varit möjliga att ta hänsyn till i bedömningen av vilka studerande som har rätt till studiemedel. Studerande har bara rätt till studiemedel om de har haft tillräckliga studieresultat under den period de senast

¹ Regleringsbrev för budgetåret 2014 avseende Centrala studiestödsnämnden.

hade studiemedel. Att göra en prövning av tidigare studieresultat kräver både att den senaste perioden med studiemedel kan identifieras, att de avklarade studieresultaten kan summeras och bedömas, samt att det vid otillräckliga resultat går att avgöra om det finns särskilda skäl att ändå bevilja studiemedel. CSN har inte bedömt att det är möjligt att på ett säkert sätt genomföra dessa prövningar för samtliga studerande utan studiemedel. Det har därför inte gått att avgöra hur stor andel av de utan studiemedel som skulle ha rätt till studiemedel med hänsyn till tidigare studieresultat.

Inte heller de studerandes inkomster har kunnat beaktas. Det finns två huvudsakliga orsaker till det. En är att det ännu inte finns några tillgängliga inkomstuppgifter för 2013. Det är därför ännu inte möjligt att ta reda på vilka inkomster studerande hade under det andra kalenderhalvåret 2013. Den andra orsaken är att rätten till studiemedel med hänsyn till inkomst beror på vilken fribeloppsgräns som gäller. Fribeloppsgränsen är individuell och beror på antal beviljade veckor med studiemedel. För studerande utan studiemedel hade det varit nödvändigt att fingera ett antal beviljade veckor med utgångspunkt i studiernas omfattning. Detta hade varit en mycket osäker metod att fastställa studiemedelsrätten och antalet veckor. Mot bakgrund av dessa omständigheter har det inte varit möjligt att avgöra hur många av de utan studiemedel som skulle ha rätt till studiemedel med hänsyn till sin inkomst.

1.2.4 Avgränsningar

Fem skolformer

Vi har valt att redovisa resultaten fördelade efter skolform. Någon samlad redovisning som avser samtliga studerande oavsett skolform görs inte. Anledningen till det är att en sådan samlad redovisning bland annat skulle riskera att innebära dubbelredovisning av personer som studerar inom mer än en skolform.

I rapporten redovisas resultatet för de fem vanligaste skolformerna: kommunal vuxenutbildning, folkhögskoleutbildning, kompletterande utbildning², yrkeshögskola/kvalificerad yrkesutbildning³ och universitet/högskola. Det innebär att andra utbildningar inte omfattas, vilket bland annat gäller många av de skolor och utbildningar som räknas upp i bilagan till studiestödsförordningen (2000:655). CSN:s bedömning är att det, i förhållande till antalet studerande, hade varit allt för tidskrävande att hämta in uppgifter för var och en av dessa skolor.

En studerande som studerat inom mer än en skolform under halvåret kan finnas med i redovisningen för flera skolformer.

Studiestödsberättigande utbildning

Rapporten omfattar utbildning som ger rätt till studiestöd. Studier på uppdragsutbildning har därför inte tagits med. Elever inom komvux som genomgått prövning eller validering omfattas inte heller. Vid folkhögskola omfattas bara de långa kurserna. Inom högskolan

² Kompletterande utbildningar är fristående utbildningar inom framför allt områdena konst, kultur och hantverk. Utbildningsformen kompletterande utbildningar håller på att fasas ut. Under 2014 introduceras den nya utbildningsformen konst- och kulturutbildningar.

³ Kvalificerad yrkesutbildning upphörde den 1 januari 2014, men ett mindre antal studerande var fortfarande aktuella under andra halvåret 2013.

omfattar materialet grundläggande och avancerad nivå samt högskolans basår. Forskarstudier ingår inte.⁴

Inte utlandsstuderande, inresande studerande eller personer utan personnummer

Utlandsstuderande ingår inte i redovisningen. Inte heller studerande som är utresande utbytesstuderande ingår.⁵ Anledningen till det är att det bland annat är okänt, och inte möjligt att ta reda på, hur många personer med rätt till svenska studiemedel som studerar vid olika utländska läroanstalter. Inte heller det totala antalet studerande vid olika utländska läroanstalter är känt.

Inresande studerande (ofta kallade "gäststuderande") från andra länder inkluderas inte i studerandepopulationen för skolformen universitet/högskola. Med inresande studerande avses studerande som har beviljats uppehållstillstånd för studier, studerande som invandrat mindre än sex månader innan studiestarten och personer som det saknas uppgift om personnummer för i högskolornas studieadministrativa system. Det totala antalet inresande studerande vid högskolor och universitet redovisas dock separat.

Inte heller studerande inom folkhögskolan, yrkeshögskolan eller på kompletterande utbildningar som det saknas fullständiga personnummer för har tagits med i redovisningen. Det vanligaste skälet till att personnummer saknas är att det handlar om utländska medborgare utan personnummer. Andra skäl kan vara brister i de studieadministrativa systemen. Ett skäl till att de inte tagits med är att dessa personer inte kan matchas mot uppgifterna om studiemedelsnyttjande. Antalet studerande utan personnummer som redovisas dock separat.

Andra kalenderhalvåret 2013

Redovisningen avser studerande och studiemedel under det andra kalenderhalvåret 2013. Dessa uppgifter är de mest aktuella uppgifter som har funnits tillgängliga under arbetet. Avsikten med att välja ett halvår istället för ett kalenderår eller läsår är att nå ett mer tillförlitligt resultat genom att databearbetningen förenklas. Exempelvis är det ganska få studerande som under ett halvår studerar inom flera skolformer, vilket är ganska vanligt på års- eller läsårsbasis.

Det är rätten till studiemedel som avses

Uppdraget omfattar enbart rätten till studiemedel. Studerandes eventuella rätt till andra typer av studiestöd såsom exempelvis studiehjälp, har därför inte utretts.

1.3 Data och register

CSN lämnade uppgifter till SCB över samtliga studiemedelstagare under andra halvåret 2013 inom skolformerna kommunal vuxenutbildning, folkhögskola, kompletterande utbildning, yrkeshögskola/kvalificerad yrkesutbildning och universitet/högskola. Uppgifterna hämtades från studiestödets informationssystem (STIS). CSN:s uppgifter innehöll följande variabler:

- Personnummer
- Namn

⁴ Studier på forskarutbildning är studiestödsberättigande, men avsikten är att forskarstuderande ska ha annan försörjning än studiemedel.

⁵ Personer som även har studerat på den svenska högskolan har dock tagits med. Även studerande som varit registrerade på en svensk högskola på s.k. utlandsförlagd utbildning finns med i studerandepopulationen.

- Kön
- Studiehalvår (andra halvåret 2013)
- Skolform
- Studiebidrag⁶
- Studielån (ja/nej)

De uppgifter över antalet studiemedelstagare som överlämnades till SCB överensstämmer inte exakt med uppgifter i andra statistikpublikationer från CSN eftersom de är framtagna vid en annan tidpunkt. Data är ”rörliga”, dvs. det tillkommer och försvinner studiemedelstagare även efter årets eller halvårets slut. Vidare avser uppgifterna som tagits fram inom ramen för detta uppdrag samtliga som fått studiemedel utbetalt för studier som bedrivits under andra halvåret 2013, oavsett om utbetalningen av studiemedlen gjorts under det halvåret eller under halvåret närmast före eller efter.

För att kunna bedöma rätten till studiemedel lämnade CSN även uppgifter till SCB om personer som sannolikt inte har rätt till studiemedel med hänsyn till antal nyttjade veckor respektive obetalda årsbelopp eller återkrav.⁷ För att komma med bland dessa krävdes att personen antingen hade använt maximalt antal studiemedelsveckor på grundskolenivå, gymnasienivå eller på eftergymnasial nivå, eller hade obetalda årsbelopp eller obetalda återkrav.⁸ Dessa uppgifter innehöll följande variabler:

- Personnummer
- Namn
- Kön
- Maximalt antal nyttjade veckor med studiemedel på grundskolenivå (ja/nej)
- Maximalt antal nyttjade veckor med studiemedel på gymnasienivå (ja/nej)
- Maximalt antal nyttjade veckor med studiemedel på eftergymnasial nivå (ja/nej)
- Obetalda årsbelopp (ja/nej)
- Obetalda återkrav (ja/nej)

SCB:s uppgifter om studerande hämtades från följande register (registerägare inom parentes):

- Komvux: elever, kursdeltagare och utbildningsresultat (Skolverket)
- Folkhögskolan vår- och hösttermin (SCB)
- Kompletterande utbildning (SCB)
- Yrkeshögskoleutbildning/KY, aktiva studerande (Myndigheten för yrkeshögskolan)
- Universitets- och högskoleregistret (SCB)

⁶ Samtliga överlämnade personer hade studiebidrag.

⁷ Det går inte med säkerhet att fastställa om en person har rätt till studiemedel eller inte. Se avsnitt 1.4 för definitioner och brister.

⁸ En person fanns således bara med i detta urval om ett av de angivna hindren för att kunna få studiemedel förelåg.

Uppgifter om kön, ålder, medborgarskap och invandringsår hämtades från registret över totalbefolkningen (RTB).

1.4 Begrepp, definitioner och brister

1.4.1 Studiernas omfattning

I den del av uppdraget som handlar om studiestödsnyttjandet bland dem som har rätt till studiemedel är det, med anledning av att studiemedel beviljas för lägst halvtidsstudier, av vikt att veta i vilken omfattning studierna bedrivs. På grund av de olika registrens utformning har det inte varit möjligt att ta reda på varje individs exakta studietid och studieomfattning. Vissa schablonggränser har varit nödvändiga att använda för att bedöma studiernas omfattning i förhållande till studiestödsrätten.

För studerande inom kommunal vuxenutbildning har de som studerade minst 150 verksamhetspoäng under andra halvåret 2013 antagits ha rätt till studiemedel.

För studerande i yrkeshögskolan har de som studerade minst 37,5 yrkeshögskolepoäng under andra halvåret 2013 antagits ha rätt till studiemedel.⁹

För studerande på högskolor och universitet har de som studerade minst 15 högskolepoäng under andra halvåret 2013 antagits ha rätt till studiemedel.

För studerande inom folkhögskolan och på kompletterande utbildning har studerande på minst 50 procent av heltid antagits ha rätt till studiemedel.

De schablontal som har använts kan såväl innebära en överskattning som en underskattning av antalet studerande som har rätt till studiemedel. I underlaget över studerande med rätt till studiemedel kan det finnas med studerande som med hänsyn till studieomfattningen inte har rätt till studiemedel. En person som exempelvis studerar 15 högskolepoäng under längre tid än 20 veckor når inte upp till halvtid och har då inte heller rätt till studiemedel. Samtidigt finns det studerande som läser färre poäng än de angivna schablonggränserna under kort tid som har rätt till studiemedel, men som trots det inte finns med i underlaget över studerande med rätt till studiemedel.

1.4.2 Ålder

Studerandes ålder den 31 december 2013 har använts.¹⁰

För studier på eftergymnasial nivå får studiemedel lämnas utan nedre åldersgräns. För studier på grundskolenivå eller gymnasial nivå kan studiemedel lämnas från och med det andra kalenderhalvåret det år då den studerande fyller 20 år. Den nedre åldersgränsen har inte beaktats i undersökningen. Det innebär att antalet studerande med rätt till studiemedel överskattas något när det gäller studerande på gymnasial nivå vid folkhögskola och kompletterande utbildningar. För övriga skolformer bör detta inte ha någon betydelse.¹¹

⁹ Ingen registrerad studerande hade ett lägre poängtal än så under andra halvåret 2013.

¹⁰ Studiemedel kunde under 2013 beviljas till studerande som fyllde högst 54 år under året. Studerande äldre än 54 år finns inte med i underlaget över personer som har rätt till studiemedel. Åldersgränsen höjdes den 1 juli 2014 till 56 år.

¹¹ För den kommunala vuxenutbildningen gäller i huvudsak att det finns en rätt för personer att delta i utbildningen först från och med det andra kalenderhalvåret det år personen fyller 20 år (20 kap. 11 och 20 §§ skollagen [2010:800]).

1.4.3 Maximalt antal veckor med studiemedel

Antalet använda studiemedelsveckor i förhållande till varje individs maximala veckoantal per nivå bedömdes den 30 juni 2013. Personer i CSN:s register som vid denna tidpunkt inte hade några studiemedelsveckor kvar på en viss utbildningsnivå ansågs inte ha rätt till ytterligare studiemedel på den nivån. På grund av kvalitetsbrister i äldre data ingår enbart studiemedel som lämnats sedan den 1 juli 2001.

Att studiemedel som lämnats tidigare än den 1 juli 2001 inte ingår innebär att antalet personer som har rätt till studiemedel överskattas något. Att personer utan kvarvarande veckor har ansetts sakna rätt till studiemedel på nivån innebär samtidigt en underskattning av antalet personer som anses ha rätt till studiemedel. Anledningen till det är att vissa studerande som har uppnått det maximala antalet veckor med studiemedel trots detta kan få studiemedel om det finns särskilda eller synnerliga skäl.¹²

1.4.4 Obetalda årsbelopp

Personer med obetalda årsbelopp som skulle ha betalats före 2013 och som inte var betalade den 31 december 2013¹³ har inte ansetts ha rätt till studiemedel.

Att alla med obetalda årsbelopp för tidigare år anses sakna rätt till studiemedel innebär att antalet studerande med rätt till studiemedel underskattas något. Det beror på att det är möjligt att få studiemedel trots obetalda årsbelopp om det finns synnerliga skäl.

1.4.5 Obetalda återkrav

Personer med obetalt återkrävt studiestöd för mer än ett kalenderhalvår den 31 december 2013¹⁴ har inte ansetts ha rätt till studiemedel.

Att alla med obetalda återkrav för mer än ett halvår anses sakna rätt till studiemedel innebär att antalet studerande med rätt till studiemedel underskattas något. Det beror på att det är möjligt att få studiemedel trots mer än ett halvårs obetalda återkrav om det finns synnerliga skäl.

1.4.6 Utländska medborgare

Medborgarskapsuppgiften avser medborgarskapet den 31 december 2013. Studerande som var svenska medborgare vid denna tidpunkt har ansetts ha rätt till studiemedel. Studerande som var utländska medborgare vid denna tidpunkt har ansetts ha rätt till studiemedel om de invandrade den 30 juni 2011 eller tidigare. De med senare invandringsdatum anses sakna rätt till studiemedel. Anledningen till att den 30 juni 2011 har valts som tidpunkt är att två års vistelse i landet är en vanlig tidsgräns när det gäller utländska medborgares grundläggande rätt till svenskt studiestöd. Det har inom ramen för detta uppdrag inte varit möjligt att göra någon mer exakt bedömning av vilka utländska medborgare som kan ha rätt till svenskt studiestöd.

¹² Studiemedel kan lämnas under längre tid om det finns synnerliga skäl. För studerande som är 40 år eller äldre kan ytterligare studiemedel lämnas om det finns särskilda skäl.

¹³ Enligt praxis kan studiemedel beviljas om de obetalda årsbeloppen betalas senast under den sista dagen i den period den studerande ansöker om studiemedel för.

¹⁴ Enligt praxis kan studiemedel beviljas om de obetalda återkraven betalas senast under den sista dagen i den period den studerande ansöker om studiemedel för, så att återkrav för högst ett kalenderhalvår då återstår.

Att studerande som var svenska medborgare den 31 december 2013 anses ha rätt till studiemedel innebär en liten överskattning av antalet studerande med rätt till studiemedel. Studerande som studerade tidigt under halvåret och först därefter blev svenska medborgare kan ha saknat rätt till studiemedel för dessa studier.

Att utländska medborgare som invandrat tidigare än den 1 juli 2011 anses ha rätt till studiemedel och de som invandrat senare anses sakna rätt till studiemedel, innebär både en risk för en överskattning av antalet studerande med rätt till studiemedel, och en risk för underskattning. Prövningen av vilka utländska medborgare som har grundläggande rätt till svenskt studiestöd är komplex och baseras både på nationella och på EU-rättsliga bestämmelser. Det finns därför utländska medborgare som invandrat tidigare än den 1 juli 2011 som trots det inte har rätt till svenskt studiestöd. Fler är dock de som invandrat senare än den 30 juni 2011 som har rätt till svenskt studiestöd. Detta gäller bland annat flyktingar och EU-medborgare som kommer till landet som arbetstagare eller anhöriga till arbetstagare. Sammantaget finns det skäl att anta att antalet studerande med rätt till studiemedel underskattas med den valda definitionen. Mot bakgrund av den stora osäkerheten kring studiestödsrätten för utländska medborgare ska dessa uppgifter behandlas med stor försiktighet.

1.4.7 Utbildningsnivå

Som nämns ovan kan en person återfinnas som studerande inom mer än en av de redovisade skolformerna. Vid fördelningen efter nivåer eller utbildningsinriktningar inom respektive skolform redovisas dock varje individ bara en gång. Det innebär att det görs en prioritering till en viss nivå eller utbildning i det fall en studerande återfinns på flera nivåer eller utbildningar.

I första hand har studerande placerats på den nivå eller inom den utbildningsinriktning där han eller hon bedrivit största delen av sina studier. Vid lika omfattning på flera nivåer har den studerande placerats på den högsta nivån. Vid lika omfattning på olika utbildningar på samma nivå har den studerande placerats på den i bokstavsordning första utbildningen.

1.5 Rapportens struktur och innehållet i tabellerna

1.5.1 Rapportens struktur

Rapportens olika avsnitt följer de fem skolformer som behandlas.

I kapitel 2 redovisas uppgifter om kommunal vuxenutbildning.

I kapitel 3 redovisas uppgifter om folkhögskola.

I kapitel 4 redovisas uppgifter om kompletterande utbildning.

I kapitel 5 redovisas uppgifter om yrkeshögskola och kvalificerad yrkesutbildning.

I kapitel 6 redovisas uppgifter om universitet och högskola.

I kapitel 7 redovisas resultaten samlat för de olika skolformerna.

I kapitel 8 följer en diskussion om uppdragets genomförande och om möjligheter att utveckla bearbetning och presentation.

1.5.2 Tabellernas struktur och innehåll

Strukturen på tabellerna är densamma för de olika skolformerna. Vi har även valt att beteckna tabellerna på samma sätt för de olika skolformerna för att jämförelser ska underlättas. För varje skolform redovisas först antal studerande¹⁵, samt hur många av dessa som har studiemedel och studielån (tabell 1A). Därefter redovisas andelen studerande med studiemedel respektive studielån (tabell 1B). Denna tabell med andelar följer direkt av tabell 1A. En fördelning görs efter kön och i förekommande fall utbildningsnivå och utbildningsinriktning. Dessa uppgifter visar studiestödsnyttjandet inom de olika skolformerna.

Sedan minskas studerandegruppen successivt genom att de som antas sakna rätt till studiemedel tas bort. Först tas studerande bort som

- inte studerar på minst halvtid (50 procent av heltid),
- är äldre än 54 år, eller
- har nyttjat maximalt antal veckor på den aktuella utbildningsnivån.

Det kontrolleras därefter om de kvarvarande personerna har studiemedel. En redovisning sker av antalet studerande och antalet med studiemedel, samt av andelen med studiemedel (tabell 2). En fördelning görs efter kön och i förekommande fall utbildningsnivå och utbildningsinriktning. Dessa uppgifter avser att visa studiestödsnyttjandet bland dem som har rätt till studiemedel med hänsyn till sin ålder och antalet nyttjade veckor, samt mot bakgrund av studiernas omfattning.

Sista delen av redovisningen beaktar även rätten till svenskt studiestöd och obetalda årsbelopp och återkrav.

Här tas även studerande bort som:

- är utländska medborgare och har invandrat till Sverige under de senaste två åren,
- har obetalda årsbelopp, eller
- har obetalda återkrav.

Det kontrolleras därefter om de kvarvarande personerna har studiemedel. En redovisning sker av antalet studerande och antalet med studiemedel, samt av andelen med studiemedel (tabell 3). En fördelning görs efter kön och i förekommande fall utbildningsnivå och utbildningsinriktning. Dessa uppgifter avser att visa studiestödsnyttjandet bland dem som har rätt till studiemedel med hänsyn till studiernas omfattning, sin ålder och antalet nyttjade veckor, mot bakgrund av att man skött sin återbetalning av lån och eventuella återkrav, samt mot bakgrund av rätten till svenskt studiestöd.

Av antalsuppgifterna för de olika skolformerna framgår att inte bara studerandepopulationen minskar för varje steg. Även antalet studerande som har studiemedel minskar något. Detta gäller särskilt komvux men även i viss mån högskolan. Det betyder att studerande med studiemedel faller bort när studerande som bedöms sakna studiemedelsrätt sorteras bort från populationen. Så borde inte vara fallet. Orsaken är att träffsäkerheten inom bl.a. komvux är förhållandevis låg när det handlar om att bedöma vilka studerande som har rätt till studiemedel. Exempelvis har 150 verksamhetspoäng satts som nedre gräns för studieomfattningen under andra halvåret 2013. Det finns dock studerande med lägre

¹⁵ Exklusive inresande studerande och personer utan fullständigt personnummer, se avsnitt 1.2.4.

studieomfattning som har rätt till studiemedel genom att de läser koncentrerat under kortare tid. Dessa studiemedelstagare faller bort mellan steg 1 och steg 2. Likaså faller studerande som har studiemedel bort mellan steg 2 och steg 3, bl.a. med anledning av att utländska medborgare kan ha rätt till studiemedel även om de inte vistats i Sverige under två års tid. För andra skolformer än komvux och högskola är skillnaderna i antalet studiemedelstagare små mellan de olika stegen. Som ett komplement till den andelssiffra som ges i tabell 3 lämnas sist i varje kapitel om skolformer en andelsuppgift där studerandepopulationen i tabell 3 jämförs med antalet studiemedelstagare i tabell 1A.

2 Kommunal vuxenutbildning

Tabell 1A innehåller samtliga studerande inom kommunal vuxenutbildning (komvux) utom studerande på uppdragsutbildning och studerande som enbart genomgått prövning eller validering.

Tabell 1A Antal studerande på komvux andra kalenderhalvåret 2013¹, varav med studiemedel respektive studielån

	Antal studerande			Varav med studiemedel			Varav med studielån		
	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt
Grundskolenivå	8 046	15 230	23 276	2 539	6 389	8 928	1 018	1 685	2 703
Gymnasienivå	37 442	67 665	105 107	15 975	30 642	46 617	9 100	15 879	24 979
Totalt	45 488	82 895	128 383	18 514	37 031	55 545	10 118	17 564	27 682

¹ Exklusive studerande på uppdragsutbildning och studerande som enbart genomgått prövning eller validering.

I tabell 1B redovisas andelen av de studerande kvinnorna och männen som har studiemedel respektive studielån. De andelar som redovisas följer av tabell 1A.

Tabell 1B Andel studerande på komvux andra halvåret 2013¹ som har studiemedel respektive studielån, procent

	Andel med studiemedel			Andel med studielån		
	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt
Grundskolenivå	32	42	38	13	11	12
Gymnasienivå	43	45	44	24	23	24
Totalt	41	45	43	22	21	22

¹ Exklusive studerande på uppdragsutbildning och studerande som enbart genomgått prövning eller validering.

Tabell 2 innehåller samtliga studerande i tabell 1A utom studerande som

- studerar med mindre omfattning än halvtid,
- är äldre än 54 år, eller
- inte har några studiemedelsveckor kvar.

Tabell 2 Antal studerande på komvux andra halvåret 2013¹, antal av dessa med studiemedel, samt andel med studiemedel (procent)

	Antal studerande			Varav med studiemedel			Andel med studiemedel		
	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt
Grundskolenivå	5 048	11 490	17 298	2 381	6 010	8 391	41	52	49
Gymnasienivå	23 265	42 411	65 676	14 383	27 826	42 209	62	66	64
Totalt	29 073	53 901	82 974	16 764	33 836	50 600	58	63	61

¹ Exklusive studerande på uppdragsutbildning, studerande som enbart genomgått prövning eller validering, samt studerande som studerar på lägre omfattning än halvtid, är äldre än 54 år eller inte har några studiemedelsveckor kvar.

Tabell 3 innehåller samtliga studerande i tabell 2 utom studerande som

- inte har rätt till svenskt studiestöd,
- har obetalda årsavgifter, eller
- har obetalda återkrav.

Tabell 3 Antal studerande på komvux andra halvåret 2013¹, antal av dessa med studiemedel, samt andel med studiemedel (procent)

	Antal studerande			Varav med studiemedel			Andel med studiemedel		
	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt
Grundskolenivå	4 110	8 709	12 819	2 024	5 286	7 310	49	61	57
Gymnasienivå	22 173	40 346	62 519	14 052	27 305	41 357	63	68	66
Totalt	26 283	49 055	75 338	16 076	32 591	48 667	61	66	65

¹ Exklusive studerande på uppdragsutbildning, studerande som enbart genomgått prövning eller validering, samt studerande som studerar på lägre omfattning än halvtid, är äldre än 54 år, inte har några studiemedelsveckor kvar, har obetalda avgifter eller återkrav, eller saknar rätt till svenskt studiestöd.

Om studerandepopulationen i tabell 3 (75 338) jämförs med antalet studerande med studiemedel i tabell 1A (55 545) blir andelen studerande med studiemedel 74 procent.¹⁶

¹⁶ Se avsnitt 1.5.2 för bakgrund och förklaring.

3 Folkhögskola

Tabell 1A innehåller samtliga studerande på folkhögskolans långa kurser utom studerande på uppdragsutbildning och studerande utan fullständigt personnummer. Utöver de antal som redovisas fanns det 590 studerande utan fullständigt personnummer.

Tabell 1A Antal studerande på folkhögskola andra kalenderhalvåret 2013¹, varav med studiemedel respektive studielån

	Antal studerande			Varav med studiemedel			Varav med studielån		
	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt
Grundskolenivå	1 291	2 598	3 889	430	1 194	1 624	197	268	465
Gymnasienivå	8 061	11 994	20 055	5 037	6 495	11 532	3 160	3 890	7 050
Eftergymnasial nivå	1 515	2 321	3 836	1 114	1 759	2 873	826	1 334	2 160
Totalt	10 867	16 913	27 780	6 581	9 448	16 029	4 183	5 492	9 675

¹ Exklusive studerande på uppdragsutbildning och personer utan fullständigt personnummer.

I tabell 1B redovisas andelen av de studerande kvinnorna och männen som har studiemedel respektive studielån. De andelar som redovisas följer av tabell 1A.

Tabell 1B Andel studerande på folkhögskola andra halvåret 2013¹ som har studiemedel respektive studielån, procent

	Andel med studiemedel			Andel med studielån		
	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt
Grundskolenivå	33	46	42	15	10	12
Gymnasienivå	62	54	58	39	32	35
Eftergymnasial nivå	74	76	75	55	57	56
Totalt	61	56	58	38	32	35

¹ Exklusive studerande på uppdragsutbildning och personer utan fullständigt personnummer.

Tabell 2 innehåller samtliga studerande i tabell 1A utom studerande som

- studerar med mindre omfattning än halvtid,
- är äldre än 54 år, eller
- inte har några studiemedelsveckor kvar.

Tabell 2 Antal studerande på folkhögskola andra halvåret 2013¹, antal av dessa med studiemedel, samt andel med studiemedel (procent)

	Antal studerande			Varav med studiemedel			Andel med studiemedel		
	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt
Grundskolenivå	1 113	2 113	3 226	430	1 192	1 622	39	56	50
Gymnasienivå	7 624	10 580	18 204	5 036	6 490	11 526	66	61	63
Eftergymnasial nivå	1 463	2 222	3 685	1 114	1 759	2 873	76	79	78
Totalt	10 200	14 915	25 115	6 580	9 441	16 021	65	63	64

¹ Exklusive studerande på uppdragsutbildning, personer utan fullständigt personnummer, samt studerande som studerar på lägre omfattning än halvtid, är äldre än 54 år eller inte har några studiemedelsveckor kvar.

Tabell 3 innehåller samtliga studerande i tabell 2 utom studerande som

- inte har rätt till svenskt studiestöd,
- har obetalda årsavgifter, eller
- har obetalda återkrav.

Tabell 3 Antal studerande på folkhögskola andra halvåret 2013¹, antal av dessa med studiemedel, samt andel med studiemedel (procent)

	Antal studerande			Varav med studiemedel			Andel med studiemedel		
	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt
Grundskolenivå	1 023	2 002	3 025	407	1 170	1 577	40	58	52
Gymnasienivå	7 412	10 281	17 693	4 956	6 399	11 355	67	62	64
Eftergymnasial nivå	1 442	2 188	3 630	1 106	1 748	2 854	77	80	79
Totalt	9 877	14 471	24 348	6 469	9 317	15 786	65	64	65

¹ Exklusive studerande på uppdragsutbildning, personer som saknar fullständigt personnummer, studerande som studerar på lägre omfattning än halvtid, är äldre än 54 år, inte har några studiemedelsveckor kvar, har obetalda avgifter eller återkrav, eller saknar rätt till svenskt studiestöd.

Om studerandepopulationen i tabell 3 (24 348) jämförs med antalet studerande med studiemedel i tabell 1A (16 029) blir andelen studerande med studiemedel 66 procent.¹⁷

¹⁷ Se avsnitt 1.5.2 för bakgrund och förklaring.

4 Kompletterande utbildning

Tabell 1A innehåller samtliga studerande på studiestödsberättigande kompletterande utbildningar. Enligt Myndigheten för yrkeshögskolan ska inte uppdragsutbildningar förekomma. Personer utan fullständigt personnummer ingår inte i redovisningen. Utöver de antal som redovisas fanns det 118 studerande utan fullständigt personnummer.

Tabell 1A Antal studerande på kompletterande utbildning andra kalenderhalvåret 2013¹, varav med studiemedel respektive studielån²

	Antal studerande			Varav med studiemedel			Varav med studielån		
	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt
Gymnasienivå	6	173	179	..	119	119	..	98	98
Eftergymnasial nivå	1 198	2 067	3 265	907	1 621	2 528	738	1 294	2 032
Okänd nivå	20	57	77	17	44	61	15	31	46
Totalt	1 224	2 297	3 521	924	1 784	2 708	753	1 423	2 176

¹ Exklusive personer som saknar fullständigt personnummer.

² Tabellen har sekretessgranskats, vilket innebär att enskilda celler med få individer har ersatts med (..) och att summeringar har justerats.

I tabell 1B redovisas andelen av de studerande kvinnorna och männen som har studiemedel respektive studielån. De andelar som redovisas följer av tabell 1A.

Tabell 1B Andel studerande på kompletterande utbildning andra halvåret 2013¹ som har studiemedel respektive studielån, procent

	Andel med studiemedel			Andel med studielån		
	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt
Gymnasienivå	50	69	68	33	57	56
Eftergymnasial nivå	76	78	77	62	63	62
Okänd nivå	85	77	79	75	54	60
Totalt	76	78	77	62	62	62

¹ Exklusive personer som saknar fullständigt personnummer.

Tabell 2 innehåller samtliga studerande i tabell 1A utom studerande som

- studerar med mindre omfattning än halvtid,
- är äldre än 54 år, eller
- inte har några studiemedelsveckor kvar.

Tabell 2 Antal studerande på kompletterande utbildning andra halvåret 2013¹, antal av dessa med studiemedel, samt andel med studiemedel (procent)

	Antal studerande			Varav med studiemedel			Andel med studiemedel		
	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt
Gymnasienivå	5	164	169	..	119	119	60	73	72
Eftergymnasial nivå	1 188	2 035	3 223	907	1 621	2 528	76	80	78
Okänd nivå	20	54	74	17	44	61	85	81	82
Totalt	1 213	2 253	3 466	924	1 784	2 708	76	79	78

¹ Exklusive studerande som saknar fullständigt personnummer, studerar med lägre omfattning än halvtid, är äldre än 54 år eller inte har några studiemedelsveckor kvar.

² Tabellen har sekretessgranskats, vilket innebär att enskilda celler med få individer har ersatts med (..) och att summeringar har justerats.

Tabell 3 innehåller samtliga studerande i tabell 2 utom studerande som

- inte har rätt till svenskt studiestöd,
- har obetalda årsavgifter, eller
- har obetalda återkrav.

Tabell 3 Antal studerande på kompletterande utbildning andra halvåret 2013¹, antal av dessa med studiemedel, samt andel med studiemedel (procent)

	Antal studerande			Varav med studiemedel			Andel med studiemedel		
	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt
Gymnasienivå	4	162	166	..	117	117	75	72	72
Eftergymnasial nivå	1 170	1 989	3 159	903	1 614	2 517	77	81	80
Okänd nivå	20	54	74	17	44	61	85	81	82
Totalt	1 194	2 205	3 399	920	1 775	2 695	77	80	79

¹ Exklusive studerande som saknar fullständigt personnummer, studerar på lägre omfattning än halvtid, är äldre än 54 år, inte har några studiemedelsveckor kvar, har obetalda avgifter eller återkrav, eller saknar rätt till svenskt studiestöd.

² Tabellen har sekretessgranskats, vilket innebär att enskilda celler med få individer har ersatts med (..) och att summeringar har justerats.

Om studerandepopulationen i tabell 3 (3 399) jämförs med antalet studerande med studiemedel i tabell 1A (2 711) blir andelen studerande med studiemedel 80 procent.¹⁸

¹⁸ Se avsnitt 1.5.2 för bakgrund och förklaring.

5 Yrkeshögskola och kvalificerad yrkesutbildning

Tabell 1A innehåller samtliga studerande på studiestödsberättigande utbildning inom yrkeshögskola och kvalificerad yrkesutbildning. Personer utan fullständigt personnummer ingår inte. Utöver de antal som redovisas fanns det 169 studerande utan fullständigt personnummer.

Tabell 1A Antal studerande i yrkeshögskola och på kvalificerad yrkesutbildning andra kalenderhalvåret 2013¹, varav med studiemedel respektive studielån

Antal studerande			Varav med studiemedel			Varav med studielån		
Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt
14 770	15 772	30 542	11 060	12 346	23 406	7 742	8 979	16 721

¹ Exklusive studerande utan fullständigt personnummer.

I tabell 1B redovisas andelen av de studerande kvinnorna och männen som har studiemedel respektive studielån. De andelar som redovisas följer av tabell 1A.

Tabell 1B Andel studerande i yrkeshögskola och på kvalificerad yrkesutbildning andra halvåret 2013¹ som har studiemedel respektive studielån, procent

Andel med studiemedel			Andel med studielån		
Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt
75	78	77	52	57	55

¹ Exklusive studerande utan fullständigt personnummer.

Tabell 2 innehåller samtliga studerande i tabell 1A utom studerande som

- studerar med mindre omfattning än halvtid,
- är äldre än 54 år, eller
- inte har några studiemedelsveckor kvar.

Tabell 2 Antal studerande i yrkeshögskola och på kvalificerad yrkesutbildning andra halvåret 2013¹, antal av dessa med studiemedel, samt andel med studiemedel (procent)

Antal studerande			Varav med studiemedel			Andel med studiemedel		
Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt
14 632	15 517	30 149	11 060	12 345	23 405	76	80	78

¹ Exklusive studerande utan fullständigt personnummer och studerande som studerar på lägre omfattning än halvtid, är äldre än 54 år eller inte har några studiemedelsveckor kvar.

Tabell 3 innehåller samtliga studerande i tabell 2 utom studerande som

- inte har rätt till svenskt studiestöd,
- har obetalda årsavgifter, eller
- har obetalda återkrav.

Tabell 3 Antal studerande i yrkeshögskola och på kvalificerad yrkesutbildning andra halvåret 2013¹, antal av dessa med studiemedel, samt andel med studiemedel (procent)

Antal studerande			Varav med studiemedel			Andel med studiemedel		
Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt
14 462	15 345	29 807	11 011	12 310	23 321	76	80	78

¹ Exklusive studerande utan fullständigt personnummer och studerande som studerar på lägre omfattning än halvtid, är äldre än 54 år, inte har några studiemedelsveckor kvar, har obetalda avgifter eller återkrav, eller saknar rätt till svenskt studiestöd.

Om studerandepopulationen i tabell 3 (29 807) jämförs med antalet studerande med studiemedel i tabell 1A (23 406) blir andelen studerande med studiemedel 79 procent.¹⁹

¹⁹ Se avsnitt 1.5.2 för bakgrund och förklaring.

6 Högskola och universitet²⁰

Tabell 1A innehåller samtliga studerande på grundnivå och avancerad nivå, samt på basår, vid högskola och universitet. Studerande på uppdragsutbildning, inresande studerande och forskarstuderande ingår inte. Utöver de antal som redovisas fanns det 24 762 inresande studerande under andra halvåret 2013.²¹

Tabell 1A Antal studerande på högskola och universitet andra kalenderhalvåret 2013¹, varav med studiemedel respektive studielån

	Antal studerande			Varav med studiemedel			Varav med studielån		
	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt
Humaniora och teologi	16 052	27 138	43 190	8 831	14 614	23 445	6 054	9 912	15 966
Juridik och samhällsvetenskap	37 967	65 874	103 841	27 363	46 501	73 864	19 704	33 089	52 793
Konstnärligt område	2 586	3 548	6 134	1 723	2 126	3 849	1 349	1 650	2 999
Lant- och skogsbruk	790	1 140	1 930	717	1 065	1 782	514	835	1 349
Medicin och odontologi	4 838	8 705	13 543	3 702	5 906	9 608	2 909	4 499	7 408
Naturvetenskap	8 205	10 124	18 329	4 678	6 338	11 016	3 179	4 404	7 583
Teknik	40 084	17 426	57 510	32 365	14 071	46 436	23 124	10 256	33 380
Undervisning	8 160	27 048	35 208	6 164	22 078	28 242	4 494	15 399	19 893
Vård och omsorg	4 509	26 253	30 762	3 336	19 270	22 606	2 369	13 358	15 727
Övrigt område	2 531	4 061	6 592	1 607	2 735	4 342	1 085	1 944	3 029
Basår	2 073	1 246	3 319	1 749	1 080	2 829	969	583	1 552
Totalt	127 795	192 563	320 358	92 235	135 784	228 019	65 750	95 929	161 679

¹ Exklusive studerande på uppdragsutbildning, inresande studerande och forskarstuderande.

²⁰ Uppgifter över antal registrerade studerande i högskoleutbildning och antal studiemedelstagare presenteras sedan tidigare i statistikpublikationen "Beviljning av studiestöd", vilken ingår i Sveriges officiella statistik. Se tabellerna 1.3 och tabellerna 1.4 i "Beviljning av studiestöd". De uppgifter som presenteras i den officiella statistiken är inte helt jämförbara med de tabeller som redovisas i denna rapport. I tabellerna i den officiella statistiken ingår forskarstuderande och inresande studerande. Där ingår däremot inte studerande som bedöms studera med lägre studieomfattning än halvtid. I tabellerna i denna rapport ingår inte inresande studerande eller forskarstuderande. I tabell 1A ingår även studerande som studerar med lägre studieomfattning än halvtid. I den officiella statistiken görs vidare en uppdelning mellan program mot yrkesexamen och kurser/övriga program. Någon sådan uppdelning görs inte i denna rapport.

²¹ Om dessa inresande studerande skulle inkluderas skulle andelen med studiemedel respektive studielån, se tabellfotnoterna 2 och 3 i tabell 1B.

I tabell 1B redovisas andelen av de studerande kvinnorna och männen som har studiemedel respektive studielån. De andelar som redovisas följer direkt av tabell 1A.

Tabell 1B Andel studerande på högskola och universitet andra halvåret 2013¹ som har studiemedel respektive studielån, procent

	Andel med studiemedel			Andel med studielån		
	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt
Humaniora och teologi	55	54	54	38	37	37
Juridik och samhällsvetenskap	72	71	71	52	50	51
Konstnärligt område	67	60	63	52	47	49
Lant- och skogsbruk	91	93	92	65	73	70
Medicin och odontologi	77	68	71	60	52	55
Naturvetenskap	57	63	60	39	44	41
Teknik	81	81	81	58	59	58
Undervisning	76	82	80	55	57	57
Vård och omsorg	74	73	73	53	51	51
Övrigt område	63	67	66	43	48	46
Basår	84	87	85	47	47	47
Totalt	72	71	71²	51	50	50³

¹ Exklusive studerande på uppdragsutbildning, inresande studerande och forskarstuderande.

² Om inresande studerande räknas in i det totala studerandeantalet blir andelen med studiemedel 66 procent.

³ Om inresande studerande räknas in i det totala studerandeantalet blir andelen med studielån 47 procent

Tabell 2 innehåller samtliga studerande i tabell 1A utom studerande som

- studerar med mindre omfattning än halvtid,
- är äldre än 54 år, eller
- inte har några studiemedelsveckor kvar.

Tabell 2 Antal studerande på högskola och universitet andra halvåret 2013¹, antal av dessa med studiemedel, samt andel med studiemedel (procent)

	Antal studerande			Varav med studiemedel			Andel med studiemedel		
	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt
Humaniora och teologi	12 942	21 406	34 348	8 689	14 350	23 039	67	67	67
Juridik och samhällsvetenskap	34 319	57 268	91 587	27 082	46 007	73 089	79	80	80
Konstnärligt område	2 088	2 566	4 654	1 680	2 066	3 746	80	81	80
Lant- och skogsbruk	776	1 113	1 889	716	1 056	1 772	92	95	94
Medicin och odontologi	4 281	7 023	11 304	3 676	5 855	9 531	86	83	84
Naturvetenskap	6 032	7 705	13 737	4 476	6 110	10 586	74	79	77
Teknik	35 797	15 257	51 054	31 663	13 781	45 444	88	90	89
Undervisning	7 785	26 068	33 853	6 131	21 977	28 108	79	84	83
Vård och omsorg	4 102	22 966	27 068	3 284	18 923	22 207	80	82	82
Övrigt område	2 233	3 374	5 607	1 585	2 674	4 259	71	79	76
Basår	1 995	1 151	3 146	1 693	1 010	2 703	85	88	86
Totalt	112 350	165 897	278 247	90 675	133 809	224 484	81	81	81

¹ Exklusive studerande på uppdragsutbildning, inresande studerande och forskarstuderande, samt studerande som studerar på lägre omfattning än halvtid, är äldre än 54 år eller inte har några studiemedelsveckor kvar.

Tabell 3 innehåller samtliga studerande i tabell 2 utom studerande som

- inte har rätt till svenskt studiestöd,
- har obetalda årsavgifter, eller
- har obetalda återkrav.

Tabell 3 Antal studerande på högskola och universitet andra halvåret 2013¹, antal av dessa med studiemedel, samt andel med studiemedel (procent)

	Antal studerande			Varav med studiemedel			Andel med studiemedel		
	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt
Humaniora och teologi	12 740	20 915	33 655	8 644	14 209	22 853	68	68	68
Juridik och samhällsvetenskap	33 943	56 628	90 571	26 961	45 804	72 765	79	81	80
Konstnärligt område	2 057	2 529	4 586	1 674	2 058	3 732	81	81	81
Lant- och skogsbruk	775	1 111	1 886	716	1 055	1 771	92	95	94
Medicin och odontologi	4 252	6 986	11 238	3 665	5 845	9 510	86	84	85
Naturvetenskap	5 921	7 620	13 541	4 444	6 086	10 530	75	80	78
Teknik	35 549	15 130	50 679	31 582	13 744	45 326	89	91	89
Undervisning	7 755	25 933	33 688	6 126	21 933	28 059	79	85	83
Vård och omsorg	4 077	22 809	26 886	3 278	18 872	22 150	80	83	82
Övrigt område	2 203	3 335	5 538	1 578	2 663	4 241	72	80	77
Basår	1 969	1 130	3 099	1 687	1 008	2 695	86	89	87
Totalt	111 241	164 126	275 367	90 355	133 277	223 632	81	81	81

¹ Exklusive studerande på uppdragsutbildning, inresande studerande och forskarstuderande, samt studerande som studerar på lägre omfattning än halvtid, är äldre än 54 år, inte har några studiemedelsveckor kvar, har obetalda avgifter eller återkrav eller saknar rätt till svenskt studiestöd.

Om studerandepopulationen i tabell 3 (275 367) jämförs med antalet studerande med studiemedel i tabell 1A (228 019) blir andelen studerande med studiemedel 83 procent.²²

²² Se avsnitt 1.5.2 för bakgrund och förklaring.

7 Kommentarer om resultaten

CSN:s uppdrag har varit att utveckla uppföljningen av studiestödsnyttjandet bland studerande, inte att analysera nyttjandet som sådant. I detta avsnitt gör vi trots det några jämförelser som kan underlätta läsningen av materialet.

Andel med studiemedel av samtliga studerande, procent (hämtat från tabell 1B)

	Komvux	Folkhögskola	Kompletterande utbildning	Yrkeshögskola	Högskola och universitet
Kvinnor	41	56	78	78	71
Män	45	61	75	75	72
Totalt	43	58	77	77	71

Andelen av samtliga studerande som har studiemedel är jämförelsevis låg bland studerande på komvux och folkhögskola. Högst andel som har studiemedel finns inom kompletterande utbildningar och inom yrkeshögskolan. Det varierar mellan skolformerna om det är kvinnor eller män som oftast har studiemedel.

Andel med studiemedel av samtliga studerande, komvux och folkhögskola, procent (hämtat från tabell 1B)

	Komvux		Folkhögskola		
	Grundskolenivå	Gymnasienivå	Grundskolenivå	Gymnasienivå	Eftergymnasial nivå
Kvinnor	42	45	46	54	76
Män	32	43	33	62	74
Totalt	38	44	42	58	75

Andelen av de studerande på komvux och folkhögskola som har studiemedel ökar med nivån på studierna. Den är lägst bland studerande på grundskolenivå och högst bland dem som studerar på eftergymnasial nivå inom folkhögskolan. Studiemedelsnyttjandet varierar mycket mellan kvinnor och män på grundskolenivån, där män har studiemedel i avsevärt mindre utsträckning än kvinnor.

Andel med studielån av samtliga studerande, procent (hämtat från tabell 1B)

	Komvux	Folkhögskola	Kompletterande utbildning	Yrkeshögskola	Högskola och universitet
Kvinnor	21	32	62	57	50
Män	22	38	62	52	51
Totalt	22	35	62	55	50

Högst andel studerande med studielån återfinns på de kompletterande utbildningarna. Lägst är andelen bland studerande på komvux.

Andel med studielån av samtliga studerande, komvux och folkhögskola, procent (hämtat från tabell 1B)

	Komvux		Folkhögskola		
	Grundskolenivå	Gymnasienivå	Grundskolenivå	Gymnasienivå	Eftergymnasial nivå
Kvinnor	11	23	10	32	57
Män	13	24	15	39	55
Totalt	12	24	12	35	56

Det är ovanligt att studerande på grundskolenivån tar studielån. Andelen är densamma, 12 procent, inom komvux och folkhögskolan. Det är betydligt vanligare med studielån bland de folkhögskolestuderande som läser en eftergymnasial utbildning.

Andelen av de studerande som har studiemedel ökar naturligt nog när studerande som inte bedöms ha rätt till studiemedel sorteras bort från studerandepopulationen. I följande tabeller redovisas hur andelen studiemedelstagare ökar i takt med att studerande utan studiestödsrätt sorteras bort (här kallat steg 1–3 vilket motsvarar tabellerna 1B–3 i kapitlet om skolformerna).²³

Andel med studiemedel, procent (hämtat från tabellerna 1B, 2 och 3)

		Steg 1	Steg 2	Steg 3
		(Samtliga)	(Exkl. låg omfattning, slut på veckor, äldre än 54)	(Exkl. obetalda avgifter och återkrav, saknar rätt till svenskt studiestöd)
Komvux	Kvinnor	45	63	66
	Män	41	58	61
	Totalt	43	61	65
Folkhögskola	Kvinnor	56	63	64
	Män	61	65	65
	Totalt	58	64	65
Kompletterande utbildning	Kvinnor	78	79	80
	Män	76	76	77
	Totalt	77	78	79
Yrkehögskola och KY	Kvinnor	78	80	80
	Män	75	76	76
	Totalt	77	78	78
Högskola och universitet	Kvinnor	71	81	81
	Män	72	81	81
	Totalt	71	81	81

²³ Av antalsuppgifterna för de olika skolformerna framgår att inte bara studerandepopulationen minskar för varje steg. Även antalet studerande som har studiemedel minskar något. Det betyder att studerande med studiemedel faller bort när studerande som bedöms sakna studiemedelsrätt sorteras bort från populationen. Orsakerna till detta redogörs för i avsnitt 1.5.2. Vid en jämförelse mellan antalet studerande med rätt till studiemedel (tabell 3) och det totala antalet studiemedelstagare (tabell 1A) är andelen med studiemedel följande: Komvux 74 procent, folkhögskola 66 procent, kompletterande utbildning 80 procent, yrkehögskola 79 procent, universitet och högskola 83 procent.

Som andel av samtliga studerande är andelen med studiemedel högst bland studerande inom kompletterande utbildning och på yrkeshögskolan. Lägst är andelen bland dem som studerar på komvux. När studerande som inte har rätt till studiemedel räknas bort är andelen istället högst bland studerande i högskolan. Andelen högskolestuderande som använder studiemedel ökar alltså relativt mycket när framför allt studerande med låg studieomfattning, äldre studerande och studerande som har slut på studiemedelsveckor sorteras bort från studerandepopulationen. Mest ökar dock andelen med studiemedel inom komvux. Även inom folkhögskolan ökar andelen ganska mycket när studerande utan rätt till studiemedel tas bort.

Andelen med studiemedel ökar däremot ganska lite bland studerande på kompletterande utbildning eller inom yrkeshögskolan, när studerande utan rätt till studiemedel tas bort från populationen. Det innebär sannolikt att det är vanligt att studera på heltid inom dessa skolformer och att det är ganska få studerande som har förbrukat samtliga sina veckor med studiemedel.

Andelen kvinnor som använder studiemedel ökar genomgående något mer än andelen män när studerande som saknar rätt till studiemedel sorteras bort från studerandepopulationen. Det innebär sannolikt att det är lite vanligare att studerande kvinnor än studerande män saknar rätt till studiemedel med hänsyn till att de studerar med låg omfattning, är äldre än 54 år eller har slut på studiemedelsveckor.

Av dem som har rätt till studiemedel är det lite vanligare, åtminstone inom komvux, de kompletterande utbildningarna och på yrkeshögskola, att kvinnor använder rätten till studiemedel. Det kan bero på att män i kraft av högre inkomster oftare kan klara sig utan studiemedel. Eftersom det inte har gjorts någon kontroll av inkomster i undersökningen kan det också vara så att antalet män med rätt till studiemedel överskattas något mer än antalet kvinnor mot bakgrund av att män i genomsnitt har högre inkomster.

Andelen av dem som antas ha rätt till studiemedel (steg 3) varierar mellan 65 procent (komvux och folkhögskola) och 81 procent (högskola och universitet). Det är alltså fler komvux- och folkhögskolestuderande än högskolestuderande som avstår från studiemedel trots att de sannolikt har rätt till stödet. Om en fullständig och helt korrekt bedömning skulle kunna göras av studiestödsrätten skulle andelen av de studerande som har studiemedel med stor sannolikhet öka inom alla skolformer. Det är troligen ganska många studerande som antingen saknar tillräckliga studieresultat för att kunna få studiemedel eller har inkomster som gör att de inte skulle kunna få studiemedel. De skulle då utgå ur studerandepopulationen och andelen skulle öka.

Andel med studiemedel, komvux och folkhögskola, procent (hämtat från tabellerna 1B, 2 och 3)

		Steg 1 (Samtliga)	Steg 2 (Exkl. låg omfattning, slut på veckor, äldre än 54)	Steg 3 (Exkl. obetalda avgifter och återkrav, saknar rätt till svenskt studiestöd)
Komvux	Grundskolenivå	38	49	57
	Gymnasienivå	44	64	66
	Totalt	43	61	65
Folkhögskola	Grundskolenivå	42	50	52
	Gymnasienivå	58	63	64
	Eftergymnasial nivå	75	78	79
	Totalt	58	64	65

Som konstateras ovan är andelen studerande inom komvux eller folkhögskola som har studiemedel förhållandevis låg på framför allt grundskolenivå. När det sker en begränsning till studerande som har rätt till studiemedel ökar dock denna andel mer än den ökar på högre utbildningsnivåer. Det innebär att det finns ganska många studerande på grundskolenivån som inte har rätt till studiemedel. Särskilt ökar andelen studiemedelstagare i det sista urvalssteget, vilket beror på att majoriteten av dem som studerar på grundskolenivå är utländska medborgare och därför oftare än andra saknar grundläggande rätt till svenskt studiestöd.

Andel med studiemedel, högskola och universitet, procent (hämtat från tabellerna 1B, 2 och 3)

	Steg 1 (Samtliga)	Steg 2 (Exkl. låg omfattning, slut på veckor, äldre än 54)	Steg 3 (Exkl. obetalda avgifter och återkrav, saknar rätt till svenskt studiestöd)
Humaniora och teologi	54	67	68
Juridik och samhälls- vetenskap	71	80	80
Konstnärligt område	63	80	81
Lant- och skogsbruk	92	94	94
Medicin och odontologi	71	84	85
Naturvetenskap	60	77	78
Teknik	81	89	89
Undervisning	80	83	83
Vård och omsorg	73	82	82
Övrigt område	66	76	77
Basår	85	86	87
Totalt	71	81	81

Inom högskolan varierar andelen som har studiemedel mellan olika utbildningsinriktningar. Andelen är låg bland studerande inom humaniora och teologi och hög på utbildningar inom lant- och skogbruksområdet. Det betyder till exempel att det sannolikt finns många fritidsstuderande med låg studieomfattning inom humaniora och teologi, medan andelen heltidsstuderande sannolikt är hög hos dem som studerar lant- och skogbruk.

Andelen som har studiemedel ökar relativt mycket inom områdena humaniora och teologi, medicin och odontologi, samt naturvetenskap, när studerande som inte har rätt till studiemedel tas bort från populationen.

8 Utveckling av statistiken

Tidigare har det i olika sammanhang gjorts försök att redovisa uppgifter över hur stor andel av de studerande som har studiemedel. Det finns många fallgropar när sådan statistik ska framställas eftersom olika myndigheter är statistik- och registeransvariga för olika skolformer. Statistiken tas fram och prioriteras ofta på olika sätt. Ett exempel är att studerande i viss statistik prioriteras till en utbildning eller studienivå, medan studerande i annan statistik kan räknas som studerande på flera utbildningar eller nivåer. När antalet studerande i olika skolformer sedan ska jämföras med studiestödsstatistiken är det lätt att det blir fel.

I denna rapport redovisas uppgifter för fem olika skolformer som är framtagna på i princip samma sätt. Det är också *en* aktör, SCB, som har skött bearbetningen av uppgifterna. De framtagna uppgifterna över studiestödsnyttjandet bör därför, med de förbehåll som anges i rapporten, vara av god kvalitet.

Framför allt när det handlar om studiestödsnyttjandet bland studerande med rätt till studiemedel finns det dock en förbättringspotential. Det bör gå att komma längre när det gäller att avgöra vilka studerande som kan antas ha rätt till studiemedel. Ett exempel på detta är att den nedre åldersgränsen för rätt till studiemedel bör inkluderas i undersökningen. Ett annat exempel är att det kan finnas möjligheter att, på årsbasis, kontrollera de studerandes inkomster för att på så sätt avgöra ungefär hur stor andel som har inkomster som innebär att de inte har rätt till studiemedel. Åtminstone borde inkomsterna kunna utredas i en särskild undersökning.

Utöver en ökad träffsäkerhet som följd av att ytterligare kriterier för bedömning av rätten till studiemedel kan läggas till i bearbetningen, kan sannolikt presentationen av materialet förbättras. Hur detta bör göras måste övervägas mot bakgrund av hur uppgifterna ska användas. Ett sätt att förändra presentationen kan vara att separera olika skäl till att studerande saknar rätt till studiemedel, eller att gruppera dessa på något annat sätt. Av redovisningen framgår att det inom vissa skolformer är många studerande som saknar rätt till studiemedel på grund av att de antingen är äldre än 54 år, att de läser med låg studieomfattning eller att de har slut på studiemedelsveckor. Det skulle exempelvis kunna vara av intresse att få uppgifter över hur många studerande som "faller bort" ur studerandepopulationen på grund av var och en av dessa orsaker. Däremot är det ganska få studerande som saknar rätt till studiemedel på grund av obetalda avgifter eller återkrav, eller – inresande studerande undantaget – på grund av att de inte kan antas ha rätt till svenskt studiestöd. I dessa fall kanske det även fortsatt finns skäl att gruppera orsakerna. Ett annat område för översyn kan vara redovisningen av personer utan fullständiga personnummer och redovisningen av inresande studerande.

Det kan också diskuteras vilka mått och uppgifter som är mest relevanta. Vissa uppgifter kan sannolikt utgå ur redovisningen, samtidigt som det kan finnas behov av att lägga till andra. De erfarenheter som har gjorts i denna rapport kan utgöra grund för framtida förändringar. Som nämnts måste redovisningen och presentationen dock främst avgöras mot bakgrund av de behov som finns att redovisa och använda olika data.